

بانک

د افغانستان بانک میاشتنی

اتم کال، اووه اټیايمه گڼه د ۱۳۹۳ کال د وري میاشت

موزیم د افغانستان بانک طی محفلی رسماً افتتاح گردید

د افغانستان بانک خبرتيا!

د افغانستان بانک د قانون د دري دېرشمې مادې مطابق د افغانستان رایجې پیسې او پولې واحد افغانۍ دي، له همدې امله د ټولو افغانانو، دولتي او خصوصي ادارو او مؤسسو څخه غوښتل کېږي خو په قرار دادونو، نورو معاملو او په اقتصادي راکړو او ورکړو کې له افغانیو کار واخلي، ځکه چې افغانۍ په سیمه کې یوه با ثباته پیسه ده چې ستاسو د اقتصادي برنامو جوړونه په ثبات کې ګټوره تمامېږي.

بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک

هیئت تحریر: محمد عارف سالک، ذبیح الله فیاض و امان الله عتیق

مدیر مسوول: یما عفیف

گزارشگران: عبداللطیف بایانی و عبدالحفیظ شاهین

دیزاین: خالد احمد فیضی

فوتوژورنالیست: زیرک ملیا

مسوول چاپ و توزیع: سید جعفر ایوبی

آدرس: آمریت عمومی اسناد و ارتباط، د افغانستان بانک

تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

پست الکترونیکی: magazine@centralbank.gov.af

صفحه الکترونیکی: www.centralbank.gov.af

د دې گڼې مطالب

سرمایه گذاری در بخش مسکن و چگونگی ...

د افغانستان د بانکداری قانون

موزیم د افغانستان بانک طی محفلی رسماً ...

د افغانستان بانک به سلسله برنامه های ارتقای ...

د عامه اعتباراتو د ثبت او د منقولو اموالو د رهن ...

تدویر ورکشاپ چهار چوب قانونی ثبت ...

حریق بانکوتهای مندرس در زون مرکز ...

د ایران د بندیزونو د ماتولو له امله پر ۶۵۰ ملیون ...

بحثی در پیوند با نقش زنان در سکتور ...

زده کړه د هر افغان اساسي حق دی

دنړۍ اقتصادي خبرونه

بانک بریکس، منبع خوب برای تقویت اقتصاد ...

اهمیت بازار بورس در اقتصاد افغانستان

بیکاری معضل بزرگ برای جوانان

جهانی شدن مارکیت ها، فرصتها و چالشهای ...

سرمايه گذاري در بخش مسكن و چگونگي رشد اقتصادي

تأمين مسكن در شرايط فعلی از جمله مشكلات حاد مردم افغانستان بخصوص شهروندان كابل بشمار ميرود. در افغانستان پس از سال ۱۳۸۱ هجري خورشیدی با روی كار آمدن اداره مؤقت كه شرايط زیستن در امن بصورت نسبی در كابل و چند شهر بزرگ دیگر تأمين گردید، تقاضا برای مسكن را با توجه به رشد و انكشاف اقتصادی كه عودت تعداد مهاجرین افغان مقیم كشورهای خارج و گسترش شهرنشینی را در پی داشت، بلند برد. در همین حال در آمد اندك مردم عزیز ما و نبود بازار مسكن در اوایل سالهای حكومت مؤقت و انتقالی باعث شد تا تعداد از هموطنان عزیز ما بعضی ساحات سبز، تپه ها حتی دامنه های كوه را به صورت خود سرانه سرپناه بسازند كه این امر از يك طرف از زیبایی شهر كاسته و از طرف دیگر فرار مالیاتی بابت تادیه صفایی و مالیه مسكن

را ایجاد كرد. از آنجا كه عرضه مسكن مناسب اثر گذاری مطلوب و چشمگیر بر وضعیت زندگی، صحت و آموزش داشته و از سوی هم میتواند اثرات مستقیم بر رشد تولید ناخالص ملی، نظام مالی، صنعت مواد ساختمانی، استخدام، بازار سرمایه و سكتور بیمه داشته باشد، دولت افغانستان استراتژی را طی سه سال اخیر روی دست گرفته است كه با تفاهم سكتور خصوصی در قسمت تهیه مسكن برای شهروندان كابل اقدام نموده و در زمینه تا هنوز كارهای صورت گرفته است. باید خاطر نشان ساخت كه طی سه سال گذشته بصورت مجموعی ۴۰۰ میلیون دالر در بخش مسكن سرمایه گذاری شده و تا هنوز بیست هزار واحد مسكونی برای باشندگان شهر كابل فراهم گردیده و هفت هزار واحد مسكونی دیگر تحت اعمار می باشد. ■

د افغانستان د بانکداری قانون

اووم فصل

متولیت

د متولي د انتصاب دلیونه

دري پنځوسمه ماده:

(۱) د افغانستان بانک په لاندې حالاتو

کې، د بانک لپاره متولي انتصابی:

۱- په هغه صورت کې چې بانک خپل پورونه د سر رسېد په وخت کې ورنکړي.

۲- په هغه صورت کې چې د بانک الزامي پانگه د هغې پانگې چې د بانک د مقرراتو مطابق اټکل شوي ده، په سلو کې له (۷۵) څخه لږ شي.

۳- په هغه صورت کې چې د بانک د شتمنیو ارزښت د بانک د بدیهیو له ارزښت څخه لږ شي.

۴- په هغه صورت کې چې د بانک د ماتې (ورشکستګۍ) د اقداماتو د پیل لپاره غوښتنلیک ورسپارل شوی وي.

۵- په هغه صورت کې چې د بانک داوطلبانه انحلال، د دې قانون د دوه شپېتمې مادې د (۳) فقرې مطابق، د یوه متولي په واسطه بشپړ شوی وي.

۶- په هغه صورت کې چې د بانک د جنایي فعالیتونو د ترسره کیدو په اړه مدرکونه لاس ته راغلي وي یا د جنایي فعالیتونو د تثبیت په اړه دلیونه وجود ولري.

۷- په هغه صورت کې چې د بانکداری د جواز د لغوه کېدو احتمال موجود وي.

۸- په هغه صورت کې چې د افغانستان بانک تشخیص کړي چې بانک د صادر شوي دستور له اجراء کولو څخه سر غړونه کوي.

(۲) د بانک پانگه او د شتمنیو او بدیهیو ارزښت، د د افغانستان بانک په مقرراتو کې د درج شوو معیارونو او اصولو مطابق او یا پداسې توګه چې د د افغانستان بانک ته د منلو وړ وي، ټاکل کېږي.

(۳) په دې فصل کې درج شوی حکمونه، د غیر مېشتو بانکونو پر ټولو فرعو او د داخلي نمایندګیو پر دفترونو د تطبیق وړ دي، د دې فصل د حکمونو د تطبیق لپاره د غیر مېشت بانک ټولې شتمنۍ، بدیهی، اقدامات چې د هغه د هرې یوې فرعې یا د هغې د دفترونو د معلوماتو په پایله یا رابطه کې را پیدا کېږي، د داخلي واحد په هم هغه بانک پورې اړه لري.

د متولي انتصاب

څلور پنځوسمه ماده:

(۱) د بانک متولیان د د افغانستان بانک لخوا مقررېږي.

(۲) هغه شخص چې د دې قانون په اووه

ویستمه ماده کې د درج شوي حکم مطابق، د بانک د مدیر په توګه د دندې د اجراء د شرایطو لرونکی نه وي، د بانک د متولي په توګه هم د شرایطو لرونکی نه ګڼل کېږي. په هغه صورت کې چې متولي د دندې د سرته رسولو لپاره لازم شرایط له لاسه ورکړي، د د افغانستان بانک کولای شي هغه بدل کړي.

(۳) متولي د هغومره مودې لپاره چې له (۱۸) میاشتو څخه زیاته نه وي د د افغانستان بانک لخوا انتصابیږي د د افغانستان بانک کولای شي د انتصاب موده د بلې دورې لپاره تمدید کړي. متولي د د افغانستان بانک لخوا انتصاب او خپل حقوق له د د افغانستان بانک څخه تر لاسه کوي. هغه لګښتونه چې د د افغانستان بانک یې د متولیت له امله زغمي، د هغه بانک په غاړه دي چې ورته متولي انتصاب شوی دي.

(۴) د متولي انتصابول او یا د هغه د خدمت د مودې تمدیدول په لیکلې توګه وي چې، د انتصاب دلیونه او اصلي دندې په هغه کې مشخصېږي. دغه تصمیم اړوند بانک ته ابلاغ او د ثبت په دفتر کې یې درجېږي. ■

موزیم د افغانستان بانک طی محفلی رسماً افتتاح گردید

روز شنبه ۸ سنبله سالروان موزیم د افغانستان بانک که معرف سیر مسکوکات و بانکوتها در افغانستان و همچنان تحایف اهدا شده دول خارجی به جلالتماب محترم حامد کرزی رییس جمهور اسلامی افغانستان و سایر اراکین عالی رتبه دولتی می باشد طی محفلی رسماً افتتاح گردید.

ابتداء محترم نورالله دلاوری رییس کل د افغانستان بانک پیرامون ضرورت تأسیس چنین موزیم و داشته های آن صحبت نموده گفت که داد و ستد اقتصادی در افغانستان با مبادله بارترا آغاز و با فراز و نشیب امروز تا سطح کارت های اعتباری گوناگون رسیده است. این روند نشان دهنده رشد، توسعه و پیشرفت اقتصادی کشور ماست و از طرف دیگر معرف تاریخ غنی افغانستان میباشد. از آنجاییکه چاپ، نشر و ضرب مسکوکات یکی از وظایف مهم د افغانستان بانک است، نیاز بود تا جهت تنویر اذهان عامه، سیر و چگونگی داد و ستد در کشور عزیز ما در موزیم د افغانستان بانک گنجاینده شود که این موزیم ضرب مسکوکات و گردش بانکوت های ادوار تاریخ را بیانگر

است. محترم دلاوری در ادامه سخنانش علاوه نمود که در این موزیم مسکوکات دوره های هخامنشی ها، یونان و باختری، ساک ها، کوشانی ها، کیداری ها، ساسانی ها، ظهور دین مقدس اسلام، غزنوی ها، سلجوقی ها، غوری ها، ابدالی ها و سایر ادوار که در دوره های

مختلف از آنها برای داد و ستد استفاده شده است و همچنان سیر و پیدایش بانکوتها که برای نخستین بار در دوره پادشاهی امیر امان الله خان در کنار مسکوکات در داد و ستد و معاملات مردم راه پیدا کرد و در ابتدا بنام روپیه کابلی و بعداً بنام افغانی مسمی شد و تا امروز با دیزاین های مختلف به چاپ میرسد در این موزیم به نمایش گذاشته شده است.

محترم نورالله دلاوری در ادامه سخنانش افزود: تحایفی که از جانب سران دول و حکومت خارجی برای جلالتماب حامد کرزی رئیس جمهوری اسلامی افغانستان و سایر اراکین عالی رتبه دولت جمهوری اسلامی افغانستان اهدا شده است و ایشان این تحایف را طبق روحیه از خود گذری به شکل متداوم به د افغانستان بانک تسلیم نموده اند، نیز در این موزیم موجود است.

محترم رییس گل د افغانستان بانک در رابطه به ارزش مدال ها و نشان های که در موزیم د افغانستان بانک به نمایش گذاشته شده است چنین گفت: "در موزیم د افغانستان بانک تعدادی از مدال ها و نشان های پر ارزش که از جانب دولت های وقت برای اشخاص و افراد اعطا می شد موجود است که در غنامندی این موزیم افزوده است. باز دید

از این موزیم برای کسانی که در بخش های مختلف سکتور اقتصادی کشور مصروفیت دارند، نهایت پر ارزش است همچنان برای متعلمین و محصلین بازدید از موزیم د افغانستان بانک خیلی ها مهم بوده، زیرا نشاندهنده سیر مبادله در کشور عزیز ما میباشد. همچنان برای ارائه تصویر بهتر از سیر بانکوتها و مسکوکات در افغانستان رساله تصویری برای نخستین بار بنام سیر سکه و بانکوت در افغانستان از جانب د افغانستان بانک به چاپ رسید که بیانگر سیر مسکوکات دوره های مختلف چون هخامنشی ها، یونان و باختر الی امروز و همینطور بانکوتهای دوره های مختلف از دوره غازی امان الله خان که اولین بانکوت به چاپ رسید تا امروز میباشد. مطالعه و بدست آوردن این رساله برای دست اندر کاران و شاگردان اقتصاد خالی از منفعت نخواهد بود."

بعداً محترم داکتر رنگین دادفر اسپنتا مشاور شورای امنیت ملی جمهوری اسلامی افغانستان از ابتکار د افغانستان بانک مبنی بر ایجاد موزیم د افغانستان بانک و چاپ نخستین رساله تصویری تحت عنوان سیر سکه و بانکوت در افغانستان ابراز قدر دانی نموده، این موفقیت را نتیجه تلاش و زحمات کارمندان د افغانستان بانک دانسته و آنرا

در رشد و بالندگی فرهنگ اصیل کشور یک گام مؤثر و روبه جلو عنوان نمود. بعداً موزیم د افغانستان بانک در حضور هیئت رهبری د افغانستان بانک، مشاور امنیت ملی، وزیر تجارت و صنایع و سایر مهمانان عالی رتبه با قطع نوار افتتاح گردید.

در اخیر محترم نورالله دلاوری رییس گل د افغانستان بانک به سوالات ژورنالیستان که در رابطه به موزیم د افغانستان طرح می شد، پاسخ ارائه نمود. درین محفل محترم نورالله دلاوری رییس گل د افغانستان بانک، محترم خان افضل هده وال و الحاج محمد عیسی طراب معاونین د افغانستان بانک، محترم داکتر رنگین دادفر اسپنتا مشاور امنیت ملی کشور، محترم محمد یحیی معروفی مشاور رییس جمهور اسلامی افغانستان، محترم محمد شاکر کارگر وزیر تجارت و صنایع، محترم گل مقصود ثابت معین عواید و گمرکات وزارت مالیه، محترم سید مصدق خلیلی معین فرهنگی وزارت اطلاعات و فرهنگ، محترم عبدالجبار تقوا والی کابل، محترم نورالله منیر رییس اداره محافظت و امنیت رجال برجسته دولتی، محترم رییس تشریفات وزارت امور خارجه، تعدادی از آمرین دفاتر د افغانستان بانک و نمایندگان اطلاعات همگانی اشتراک نموده بودند. ■

د افغانستان بانک به سلسله برنامه های ارتقای سويه تحصیلی کارمندان، این بار تفاهمنامه ای را با پوهنتونهای یومف و دنیا به امضاء رسانید.

مرکز آموزش و رشد کارمندان که یکی از معاونیت های آمریت عمومی منابع بشری است، در سال ۲۰۰۵ میلادی به کمک مالی اداره سیدا ایجاد شد. هدف عمده و اساسی این مرکز را ارتقای ظرفیت های کاری، مسلکی و علمی کارمندان محترم د افغانستان بانک در مرکز، زون های هفت گانه و نمایندگی های ولایتی تشکیل میدهد که یکی از اصل مهم و اساسی پلان استراتژیک د افغانستان بانک است. آمریت عمومی منابع بشری د افغانستان بانک ضمن فراهم آوری زمینه های آموزشی کوتاه مدت برای حداقل ۳۷۵ تن کارمندان مرکز و ولایات در ۳۶ کورس جداگانه در این اواخر جهت ارتقای سويه تحصیلی کارمندان بر اساس هدایات و راهنمایی های هیئت محترم رهبری د افغانستان بانک توجه بیشتری به پلان های دراز مدت در عرصه ارتقای سويه علمی و تحصیلی کارمندان به سويه های لیسانس و ماستری نموده است. بر اساس این اصل آمریت منابع بشری برنامه های متعددی در تفاهم با یک تعداد مراکز آموزشی و پوهنتونها در داخل کشور فراهم نموده است که به عنوان نمونه مختصری از این برنامه های آموزشی و ظرفیت ساز را ذیلاً ارقام می بندیم:

– معرفی ۴۲ تن از کارمندان در برنامه

ماستری یومف سویس و کاردان.

– معرفی ۸ تن دیگر از کارمندان در برنامه لیسانس پوهنتون افغان امریکن.

– معرفی مجموعاً ۵۳ تن از دیگر کارمندان شعبات مختلف د افغانستان بانک در برنامه لیسانس پوهنتونهای پیشگام، مریم و جهان.

در ادامه این تفاهمنامه های همکاری اکادمیک روز شنبه مورخ ۱۸ اسد ۱۳۹۳ تفاهمنامه (همکاری اکادمیک) میان د افغانستان بانک و پوهنتونهای یومف سویس و دنیا به امضاء رسید. تفاهمنامه مذکور را از جانب د افغانستان بانک محترم خان افضل هده وال معاون اول د افغانستان بانک و محترم داکتر جاوید سنگدل رئیس پوهنتون دنیا به امضاء رسانیدند.

محترم معاون اول د افغانستان بانک بعد از امضای این تفاهمنامه پیرامون بلند بردن ظرفیت کاری برای کارمندان سکتور اقتصادی به ویژه کارمندان د افغانستان بانک گفت که جای مسرت است که بعد از شروع بازسازی کشور از سال ۱۳۸۱ بدینسو سکتور بانکداری افغانستان مسیر خوبی را پیموده است از جمله کارمندان بانک مرکزی افغانستان با تکنالوژی مدرن بانکداری آشنا شده اند. حالا سیستم بانکداری افغانستان به شیوه کاملاً معیاری مانند سایر بانکهای دنیا به پیش میرود، کارمندان در داخل و خارج از کشور دانش مسلکی را فرا گرفته و

خود را با وسایل بانکداری عصری عیار نموده اند. مرکز آموزش کارمندان در داخل تشکیل بانک مرکزی با تدویر کورس های قصیرالمدت و طویل المدت در داخل و خارج کشور توانست ظرفیت کاری کارمندان مرکز و ولایات مربوط به د افغانستان بانک را ارتقا دهد. متعاقباً رئیس پوهنتون یومف سویس و دنیا ابراز هر نوع همکاری اکادمیک را نموده گفت که پوهنتونهای یومف سویس در افغانستان و دنیا با داشتن اساتید خارجی و داخلی در خدمت تمام هموطنان عزیز بوده و طبق این تفاهمنامه کارمندان محترم د افغانستان بانک را در مقاطع لیسانس و ماستری پذیرفته و آماده خدمت می باشیم

در امضای تفاهمنامه میان د افغانستان بانک و پوهنتون یومف و دنیا محترم محمد قسیم رحیمی ناظر کُل د افغانستان بانک، محترم محمد قیس مومند آمر عمومی منابع بشری، رئیس محترم پوهنتون دنیا، مسوول روابط خارجی پوهنتون دنیا و تعدادی از آمرین دفاتر د افغانستان بانک حضور داشتند.

باید گفت که اداره رشد و آموزش کارمندان قبلاً هم با تعدادی از موسسات تحصیلی عالی و پوهنتون ها تفاهمنامه های را مبنی بر بلند بردن ظرفیت تحصیلی کارمندان د افغانستان بانک به امضا رسانیده است. ■

د عامه اعتباراتو د ثبت او د منقولو اموالو د رهن د ثبت سیستمونو د فعالیت څرنګوالی د افغانستان بانک په شمالي سیمه ییز زون کې د یوه ورځني ورکشاپ له لارې وروپېژندل شو

موخه وضع شوي دي.

د عامه اعتباراتو د ثبت اداره چې د افغانستان بانک په اداري تشکیل کې جوړه شوې ده د د منقولو اموالو د رهن حقونو ثبت او د عامه اعتباراتو د ثبت سیستمونو دنده پرغاړه لري. دغې ادارې د عامه پوهاوی او د اقتصادي سکتورونو په ځانګړې توګه د سوداګریزو بانکونو او مالي ادارو په ګډون د اړوندو ادارو د پوهاوی د لوړولو لپاره په مرکز او ولایتونو کې ورکشاپونه جوړ کړي دي.

د ۱۳۹۳ کال د وري په ۱۶ د یکشنبې په ورځ د عامه اعتباراتو د ثبت ادارې په مزار شریف کې د افغانستان بانک د شمال سیمه ییز زون لپاره د منقولو اموالو د رهن حقونو او د عامه اعتباراتو د ثبت سیستمونو د حقوقي او تخنیکي چوکاټ تر عنوان لاندې یو ورکشاپ جوړ کړ.

هر سیستم او نوی پروګرام تر پلې کېدو دمخه باید د یادې ادارې لخوا معرفي شي، چې د هغې پر بنسټ د افغانستان بانک د عامه اعتباراتو د ثبت اداره د مخکې ټاکل شوي مهال ویش له مخې د عامه اعتباراتو د ثبت سیستم او د منقولو اموالو د رهن حقونو د ثبت قانون په دوامداره توګه د افغانستان بانک په اووه ګونې زونونو کې سوداګریزو بانکونو او مالي ادارو ته تصریح کوي. د بانکي سکتور پرمختللي سیستمونه لکه په بانکي معاملو کې د منقولو اموالو د رهن حقونو د ثبت او د عامه اعتباراتو د ثبت سیستمونه چې ډېر ژر به په فعالیت پیل وکړي، د سوداګریزو بانکونو او مالي ادارو کارکوونکو ته په روښانه توګه وروپېژندل شو چې دغه قوانین په بانکي معاملو کې د منقولو اموالو د رهن حقونو سیستم اړوند چارو د تنظیم او د دواړو اړخونو د حقونو او وجایو د تعینولو په

د افغانستان بانک دویم مرستیال ښاغلی الحاج محمد عیسی طراب په دې محفل کې د عامه اعتباراتو د ثبت ادارې د هدفونو او فعالیتونو په هکله د وینا پرمهال وویل چې د عامه اعتباراتو د ثبت پرمختللی سیستم د پور ورکړې لپاره یو اصلي محور دی، دغه پرمختللی سیستم د نړۍ په ډېرو هېوادونو کې دود دی او د پور ورکولو او اعتباري سیستم ساده کوي او د مالي سکتور ټول پورونه او د بانکونو او مالي ادارو د پور ورکړې پروسه په دې سیستم کې ثبت کېږي.

د وینا په بله برخه کې ښاغلي طراب وویل چې د منقولو اموالو د رهنې حقونو د ثبت الکترونیکي سیستم جوړېدل د کوچني او منځني سوداګرۍ لپاره مالي وجوه ته د بشپړې لاسرسي لاره هواروي څو کوچني او منځني سوداګریزې ادارې وکړي شي چې خپل منقولو اموالو پور ورکونکي ادارو ته د تضمین په توګه کیردي او پلان شوی پور تر لاسه کړي. دغه سیستم ته لاسرسی به پور ورکونکي مالي ادارې د دې وړ وګرځوي چې خپل پورونه متنوع کړي او په دې برخه کې د روغې سیالۍ له لارې ډیره ګټه تر لاسه کړي.

د افغانستان بانک دویم مرستیال د خپلو خبرو په بله برخه کې وویل چې اعتباري راپورونه په زیات شمېر هېوادونو کې د اعتباري خطرونو د ارزونې په موخه د معلومات د مهمې سرچینې په توګه کارول شوي دي. هیله مند یو چې دغه شان ورکشاپونه به د منقولو اموالو د رهنې قانون او د عامه اعتباراتو د ثبت سیستمونو د پلي کولو په لاره کې اغېزناکه او ګټور پرې وځي.

ورپسې د افغانستان بانک د عامه اعتباراتو د ثبت ادارې عمومي مدیر ښاغلي نثار احمد یوسفزي د پور ورکړې د ثبت سیستم او د عامه اعتباراتو د ثبت سیستم د فعالیتونو په هکله د وینا پرمهال وویل چې اوس مهال د عامه اعتباراتو د ثبت ادارې هدفونه دوه کاري برخې دي چې د منقولو اموالو د رهنې

حقونو د ثبت سیستم (د تضمیناتو ثبت) او د عامه اعتباراتو د ثبت سیستم دي.

یاد شوي برخې په بانکي معاملو کې ستر رول لري او د مخ پر ودې هېوادونو اقتصاد لپاره ګټوره دي. د دې ترڅنګ کوچني او منځني سوداګري د خصوصي سکتور لویه برخه جوړوي چې د هېوادوالو لپاره د دندې زمینه برابروي نو ځکه باید له دې لارې ورسره مالي ملاتړ وشي.

ښاغلي یوسفزي د خپلو خبرو په پای کې زیاته کړه چې مالي وجوه ته د لاسرسي زیاتېدل، د پور او پور ورکړې د لګښتونو کمېدل، په بازار کې د سیالۍ زیاتېدل او د پور ورکړې تنوع د منقولو اموالو د رهنې معاملو له ګټو څخه دي او د منقولو اموالو د رهنې حقونو د ثبت پور ورکونکي مالي ادارې او پور اخیستونکي لپاره د پام وړ اسانتیاوې رامنځ ته کړي دي او هېڅ ډول اداري مراحل نه لري.

د دغه یوه ورځني ورکشاپ په پای کې ګډون کوونکو پدې اړه نظرونه وړاندې او خبرې اترې وکړې چې موضوع ورته تشریح او په بشپړه توګه روښانه شوه.

په دې ورکشاپ کې د افغانستان بانک دویم مرستیال ښاغلی الحاج محمد عیسی طراب، په رهنې چارو کې د بانک د عمومي رییس سلاکار ښاغلی اسدالله ظفري، د خدماتو عمومي مدیر ښاغلی عبدالصیر بکتاش، د شمال د سیمه ییز زون آمر ښاغلی عطا خان اورتاق، د بلخ ولایت د مالي ادارو مسوولینو او د شمال په سیمه ییز زون کې د افغانستان بانک د نمایندګیو ګڼ شمېر کارکوونکو ګډون کړی و. □

تدویر ورکشاپ چهار چوب قانونی ثبت اعتبارات عامه و ثبت حقوقی رهنی بر اموال منقول

برگزار نمود که محترم نورالله دلاوری رییس کل د افغانستان بانک، محترم نثار احمد یوسفزی مدیر عمومی ثبت اعتبارات عامه د افغانستان بانک و تعدادی کثیری از کارمندان بانک های تجارتي و کارمندان سایر آمریت های د افغانستان بانک اشتراک نموده بودند.

در ابتدای این ورکشاپ محترم نورالله دلاوری رییس کل د افغانستان بانک

نموده است تا با همکاری مؤسسه حرکت، چهار چوب قانونی ثبت اعتبارات عامه و ثبت حقوق رهنی بر اموال منقول را به بانکها و مؤسسات مالی که جهت اجرای قرضه به متشبتین فعالیت می نمایند، تشریح نموده تا آنها مطابق آن در اجرای قروض به مشتریان اجراء نمایند.

مدیریت ثبت اعتبارات عامه بتاريخ ۲ سنبله ۱۳۹۳ ورکشاپی را بدین منظور

یک حقیقت مسلم است که محور اصلی سیستم قرضه دهی را سیستم مُدِرَن ثبت اعتبارات عامه و ستون فقرات آنرا درین اواخر گسترش فعالیت های شرکت های کوچک و متوسط تشکیل میدهد که پشتوانه چنین شرکت ها را میتوان دسترسی به وجوه مالی (قرضه) از طریق بانکهای تجارتي و مؤسسات مالی کشور برشمرد. مدیریت عمومی ثبت اعتبارات عامه د افغانستان بانک همواره تلاش

ضمن قدردانی از برگزاری چنین ورکشاپ های معلوماتی علاوه نمود که قانون رهن اموال منقول در معاملات بانکی که قبلاً نافذ گردیده است، در پرتو آن مدیریت ثبت اعتبارات عامه فعالیت می نماید. یکی از اهداف اولیه این بخش بلند بردن آگاهی قرضه دهندگان و توضیح مکلفیت های نهاد های ذیدخل مانند بانکهای تجاری و مؤسسات مالی که قرضه دهنده می باشند، است.

محترم دلاوری در بخش دیگر از سخنانش افزود که قبل بر این بانکها بیشتر به شرکت های بزرگ توجه داشته و به آنها قرضه می دادند، اما خوشبختانه امروز بانکها می توانند در پرتو قانون رهن اموال منقول به شرکت های متوسط و کوچک نیز قرضه اجراء نمایند. با ایجاد سیستم ثبت حقوق رهنی بر اموال منقول، در عرصه فعالیت تجارت های متوسط و کوچک زمینه برای افزایش دسترسی به قرضه مساعد گردیده، درین صورت اشخاص انفرادی، مؤسسات متوسط و کوچک تجاری میتوانند

اموال منقول دست داشته خویش را بطور تضمین نزد بانکها و مؤسسات قرضه دهنده گذاشته و به قرضه مورد نیاز خود جهت گسترش و توسعه فعالیت های تولیدی دسترسی یابند و در ضمن بانکها نیز در مورد مشتریان خود به اسرع وقت از طریق سیستم معلومات کافی حاصل نموده و در صورت عدم باز پرداخت قرضه از جانب مشتری بانکها می توانند جنسی را که مشتری نزد بانک به تضمین گذاشته در اختیار خود قرار دهند.

محترم نورالله دلاوری رییس کل د افغانستان بانک در قسمتی از سخنانش افزود که شرکت های متوسط و کوچک در کشور های پیشرفته و روبه انکشاف بخش اعظم سکتور خصوصی را تشکیل داده و در رشد و انکشاف اقتصادی کشور شان سهم فعال میگیرند. این شرکت ها در کشور عزیز ما نقش اساسی داشته و باعث ایجاد شغل برای هموطنان ما شده و در نتیجه در رشد اقتصادی کشور ممد واقع می گردد.

متعاقباً محترم نثار احمد یوسفزی مدیر

عمومی ثبت اعتبارات عامه د افغانستان بانک مختصراً پیرامون موضوع سخنرانی نموده گفت که هدف از تدویر ورکشاپ چهار چوب قانونی ثبت اعتبارات عامه و ثبت قانون رهنی بر اموال منقول این است که د افغانستان در پرتو قانونی که قبلاً در مورد ثبت حقوق رهنی بر اموال منقول تصویب و نافذ گردیده، مؤسسات متوسط و کوچک را در جهت دریافت قرضه از بانکهای تجاری کمک نماید، من هم به نمایندگی از د افغانستان بانک در این مورد به تمام نماینده های مؤسسات متوسط و کوچک وعده هر نوع همکاری می

نمایم. □

حریق بانکوتهای مندرس در زون مرکز د افغانستان بانک

نماید. یگانه منبع جمع آوری بانکوتهای مندرس بانکها اند و وظیفه دارند که پول های مندرس را بدون اخذ تکس و یا کمیشن جمع آوری نمایند و بعداً به د افغانستان بانک سپرده تا آنها را حریق و یا ذریعه ماشین های مخصوص از بین ببرد.

محترم معاون دوم د افغانستان بانک در رابطه به حفظ و نگهداری بانکوتهای افغانی گفت که در قسمت نگهداری بانکوتها از جانب مردم کمتر توجه صورت میگیرد و این امر سبب می گردد تا بانکوتها قبل از وقت تعیین شده

شمارش دقیق، کنترل سربندلی ها و انواعه در کوره مخصوصیکه به همین منظور ساخته شده است، حریق گردید.

ابتداً محترم الحاج محمد عیسی طراب معاون دوم د افغانستان بانک در حالیکه هیئت مؤلف حریق بانکوتهای مندرس حاضر بودند در رابطه به جمعآوری پول

های مندرس و فرسوده گفت: "د افغانستان بانک، منحصراً بانک مرکزی کشور در قسمت جمع آوری بانکوتهای مندرس و فرسوده مسوولیت دارد تا آنها را از دوران اقتصادی خارج و به عوض آن پول های جدید را به مارکیت عرضه

به سلسله برنامه های حریق بانکوتهای مندرس در زون های هفت گانه د افغانستان بانک، هیئت حریق بانکوتهای مندرس، متشکل از نمایندگان مجلسین شورای ملی، نمایندگان وزارت های مالیه و عدلیه، نماینده ریاست عمومی امنیت ملی، نماینده های اداره ناظر گُل، دیپارتمنت های عملیات بانکی، خزانه داری گُل، آمر زون مرکز، تحت نظر محترم الحاج محمد عیسی طراب معاون دوم د افغانستان بانک بتاریخ ۲۵/۶/۱۳۹۳ پول های مندرس را که در زون مرکز جمعآوری شده بود بعد از

فروسلو ګرځول. بڼا وځيې و وظيفه همه ماست تا در حفظ و نگهداشت آن غفلت و سهل انگاري نکيم. همچنان محترم لياقت الله بابکرخيل عضو کميسيون اقتصادي ولسي جرگه به نمايندګي از هيئت موظف حريق بانکوتې مڼدرس از کار صادقانه و مسؤلانه کارمندان و صرافان آمریت عمليات بانکي دافغانستان بانک به قدرداني ياد آوري نمود ګفت که جای

بسیار خرسندی است که در زمان چک و شمارش پول های مڼدرس از جانب هیئت موظف هیچ نوع کمبود و نا رسایی در پروسه شمارش، ترتیب سربندلی ها، تفکیک انواعیه ها محسوس نبود و کار هیئت تعیین شده بانکوت های مڼدرس به شکل درست و بدون ضیاع وقت صورت گرفت که قابل تحسین میباشد.

د افغانستان بانک و متکی به حکم ۱۰۲۸ مورخ ۱۳۹۳/۶/۳ محترم رییس ګل د افغانستان بانک، بانکوتې مڼدرس تحت نظر هیئت موظف حريق و از بین برده شد.

طبق گزارش معاونیت عملیات بانکي در امور نشر و مراقبت بانکوتې مڼها، مجموعاً مبلغ ۷۸۶,۵۰۰,۰۰۰ افغانی با انواعیه ذیل حريق و از بین برده شد. ■

بعداً بتاسی از مواد شماره ۳۹ و ۴۲ قانون

هزار افغانیګي	۲۰۰ بڼدل	۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ افغانی
پنجصد افغانیګي	۵۰۰ بڼدل	۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰ افغانی
یکصد افغانیګي	۲۰۰۰ بڼدل	۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ افغانی
پنجاه افغانیګي	۲۰۰۰ بڼدل	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ افغانی
بیست افغانیګي	۱۰۰۰ بڼدل	۲۰,۰۰۰,۰۰۰ افغانی
ده افغانیګي	۸۰۰ بڼدل	۱۰,۰۰۰,۰۰۰ افغانی
پنج افغانیګي	۱۰۰۰ بڼدل	۴,۰۰۰,۰۰۰ افغانی
دو افغانیګي	۱۰۰۰ بڼدل	۲,۰۰۰,۰۰۰ افغانی
یک افغانیګي	۵۰۰ بڼدل	۵۰۰,۰۰۰ افغانی

جمعاً مبلغ ۷۸۶,۵۰۰,۰۰۰ افغانی پولهای مڼدرس و فروسلو در زون مرکز د افغانستان بانک حريق ګرديد.

د ایران د بندیزونو د ماتولو له امله پر ۶۵۰ ملیون ډالرو باندې د جرمني بانک جریمه کېدل

بانکونه د ایران په وړاندې د بندیزونو د ماتولو په تور د درنو جریمو ورکولو ته اړ شوي دي. وروستی ځل فرانسوي بانک بی ان پی BNP (پاریس) و چې ترټولو لوړ یعنی تر ۸ ملیارد او نهه سوه ملیون ډالرو پورې جریمه شوی دی. دغه بانک د ۲۰۰۲ تر ۲۰۱۲ زیږدیز کلونو په ترڅ کې د ایران، سوډان او کیوبا هېوادونو په وړاندې د امریکې د بندیزونو څخه پر سرغړونې باندې تورن شوی و.

په ۲۰۱۲ زیږدیز کال کې د امریکې د مالي او بانکي کړنو د څارنې ادارو د جرمني دویمه بانک او دوه بریتانیایي بانکونه یعنی اچ.اس.بی.سی او استنډرډ چارټرډ او د دې ترڅنګ د اسکاټلنډ سلطنتي بانک د ایران، سورې، سوډان، کیوبا او میانمار هېوادونو په وړاندې د نړیوالو بندیزونو څخه پر سرغړونې باندې تورن کړي و. د بریتانیې بانک "ستنډرډ چارټرډ" د خپل غیرمجاز مالي فعالیتونو له امله له محکمه کېدو څخه د مخنیوي لپاره د ۳۴۰ ملیون ډالرو جریمې ورکولو ته حاضر شو. □

سرچینه: دویمه وله

۴ سپتمبر ۲۰۱۴

ژباړونکی: مسعود ودان

چېر ژر ورکړل شي.

امریکا دغه بانک د ایران د اسلامي جمهوریت د بیړۍ چلولو شرکت (یا خطوط کشتیراني جمهوری اسلامی ایران) لپاره د معاملو په ترسره کولو باندې تورنوي. په ۲۰۰۸ زیږدیز کال کې امریکې د بیړۍ دغه شرکت د ایران له هستوي چارو سره د اړیکې درلودلو په تور د خپل بندیزونو په لړلیک کې ګډ کړ. اوس امریکا وایي چې کومرز بانک له دې خبر و چې د ایران د اسلامي جمهوریت د بیړۍ چلولو شرکت د امریکې د بندیزونو په لست کې شامل دی.

په دې تړاو مالي مبادلې له ۲۰۰۲ تر ۲۰۰۷ کلونو پورې اړه لري. د امریکې د بېلابېلو څارنیزو ادارو څارونکو (مفتشینو) په ۲۰۱۰ زیږدیز کال کې له دې بانک څخه وغوښتل چې تر بندیز لاندې هېوادونو سره د خپل ډالري راکړو ورکړو سندونه دې د کتنې لپاره د هغوی په واک کې کېږدي. کومرز بانک وار وار ټینګار کړی دی چې د ۲۰۰۷ زیږدیز کال راهیسې یې له ایران سره هېڅ تړون یا نوې معامله ترسره کړې نه ده.

په تېرو پنځو کلونو کې زیات شمېر

د جرمني کومرز بانک غواړي د ۶۵۰ ملیون ډالرو جریمې په ورکولو سره د دې بانک چې د ایران په وړاندې د لګول شوي بندیزونو څخه سرغړونه کړې ده، د اقداماتو په اړه د امریکې څېړنې ودروي. په دې هکله له امریکایي ادارو سره د دې بانک خبرې اترې په ۲۰۱۰ زیږدیز کال کې پیل شوي دي.

د رویترز له مخې، د جرمني کومرز بانک چې پر ایران د لګېدلي بندیزونو څخه پر سرغړونې تورن دی، غواړي چې د درنې جریمې په ورکولو سره په دې اړه نورې څېړنې ودروي. د دې بانک ملامتیا په دې کې ده چې په امریکې کې د خپلو دفترونو له لارې له "ایراني او سوډاني" مبادلاتو سره مرسته کړې ده.

د جریمې د تادیه کولو او د څېړنو د درولو په اړه په خبرو اترو کې د امریکې د عدلیې وزارت، خزانه داري او مرکزي بانک او د نیویارک د منهنن مدافع وکیل هم ګډون کوي. کومرز بانک غواړي ۶۵۰ ملیون ډالره چې ۴۹۴ ملیون یورو کېږي، ورکړي. د کومرز بانک ویندوی حاضر شوی نه دی چې په دې اړه توضیحات وړاندې کړي، خو ویل شوي دي چې دغه جریمه به

بحثی در پیوند با نقش زنان در سکتور زراعت کشور

داکتر شهلا رشید رییس پوهنتون مریم

یکی از کشور های مصرف کننده انگور افغانستان خواهد بود.

زنان در باغ حاصلات انگور را جمعآوری نموده در کریت یا کارتن های مخصوص صادرات، جابجا مینمایند. آنها همچنان در تولید کشمش سیاه، سرخ و سبز نقش دارند که کشمش های سیاه و سرخ معمولاً از دانه های جدا شده از خوشه انگور و باقی مانده در مزارع در ختم کار جمعآوری میگردد،

همین ترتیب زنان پوست بیرونی بادام، پسته، چارمغز و ... را جدا کرده، در شعاع آفتاب آنرا خشک و بعداً آنرا با پوست و یا هم بدون پوست بشکل مغز شده بفروش می رسانند، باید گفت که بعضی شرکتهای مراکز جمعآوری و

بسته بندی محصولات جهت عرضه به بازار و... نقش فعال دارند. آنها تقریباً حدود نصف نیروی کاری را در بخش زراعت و مالداري تشکیل داده و فعالیت های آنها در بخش مرغداری، بشمول تخم و گوشت مرغ چشمگیر است که در صورت حمایت قوی، محصولات شان میتواند جانشین اقلام وارداتی که مصارف مجموعی آن به ۷۸.۲ میلیون دالر امریکایی در سال بالغ میگردد، شود. بر اساس آمار ارائه شده سازمان ملل متحد، افغانستان در سطح جهان هفتمین صادر کننده کشمش و یازدهمین صادر کننده بادام است، مصرف کنندگان این دو محصول، دولت هندوستان و روسیه است، هند در جهان سومین کشور وارد کننده بادام میباشد که ارزش تجارتی آن بالغ بر ۸۳۸ میلیون دالر می شود که افغانستان در صادرات بادام به این کشور مقام پنجم را داراست.

همچنان صادرات انگور افغانستان به ۲۲ میلیون دالر امریکایی بالغ می گردد که عمده ترین مصرف کنندگان انگور افغانستان پاکستان با مصرف مجموعی ۸۳ فیصد و هندوستان ۱۷ فیصد میباشد، در آینده نزدیک روسیه هم

افغانستان یک کشور زراعتی است که فیصدی زیادی مردم مصروف کشت، زرع و جمعآوری انواع حبوبات، غله جات و میوه های خشک و تازه درین سکتور می باشند، عواید حاصله از سکتور زراعت تقریباً ۴۰ فیصد عواید ناخالص داخلی کشور را تشکیل میدهد. کشور ما در تولید پسته، بادام، انواع کشمش و سایر میوه های خشک نام و شهرت جهانی دارد و از موفقیت های خوبی درین عرصه برخوردار است، چنانچه، میوه های خشک و تازه از جمله اقلام مهم صادرات افغانستان محسوب میگردند و همچنان در پهلوی محصولات زراعتی، محصولات حیوانی را مانند پشم حیوانی، پوست حیوانی و غیره به مارکیت های منطقه و فراتر از آن عرضه می نماید.

زنان افغان نیز دوشا دوش مردان نقش بارزی را در سکتور زراعت ایفاء نموده و در فعالیت های تولیدی سهم داشته اند، چنانچه آنها در کشت و جمعآوری محصولات زراعتی، جمعآوری تخم مرغ از فارم ها، آبیاری مزارع، جمعآوری میوه ها و سبزی جات، پروسس میوه ها، خشک نمودن میوه های تازه، پروسس و

خشک سازی میوه جات در محلات موجود است که این مراکز مجهز با دستگاه های خشک کن آفتابی می باشند که با استفاده از آن، کشمش پاک و نظیف تهیه می شود که زنان در این شرکت ها هم فعالیت میدارند و بعضی شرکت های پروسس، بسته بندی، پاک کاری، درجه بندی و بسته بندی محصولات متکی به زنان می باشد.

برعلاوه میوه جات زعفران که محصول خوب و جدید زراعتی افغانستان شناخته شده و نتیجه مطلوبی از آن در سایر نقاط افغانستان حاصل شده است، اکثراً توسط زنان افغان جمعآوری و بعداً به بازار های داخلی و بازار های بین المللی صادر می گردد که زنان در جمعآوری و پروسس آن نقش اساسی را ایفاء می نمایند. پروسس این نبات بعد از جمعآوری بسیار ثقیل بوده و به زمان محدود و مشخص نیاز دارد.

با وجود اینکه دولت در جهت فراهم نمودن زمینه تحصیل، کار و همچنان تقویه اقتصاد و سایر بخش ها به زنان توجه نموده است، ولی هنوز هم چالش های در برابر آنها وجود دارد که تولید و فروش محصولات آنها را به بازار محدود ساخته است. باید گفت که در طول اضافه تر از یک دهه گذشته فرصت های خوبی برای زنان در بخش تجارت فراهم گردیده است که تجربه کاری خوبی درین بخش حاصل نموده اند، قابل تذکر است که جهت افزایش قدرت زنان در عرصه زراعت برنامه هایی باید مدنظر گرفته شود تا تولیدات زراعتی آنها از نگاه کمی و کیفی هر چه بیشتر افزایش یابد و آنها بتوانند در پهلوی مردان سهم بارز خود را در افزایش تولید داخلی ایفاء نمایند. ■

منابع:

مجله زراعتی افغانستان

سالنامه احصائیوی اداره مرکزی احصائیه افغانستان

د هر افغان اساسي حق دی

علم یو داسې رڼا ده چې له امله یې تیارې روښانه کيږي او د هغې ډیوې شکل لري چې د رڼا د خپریدو له وجې ویده ذهنونه ویښوي او خپلو مسوولیتونو او کړنو ته یې متوجه کوي چې باید یې په ښه طریقه تر سره کړي.

زده کړه د اقتصادي پرمختګ سره ډیرې نږدې اړیکې لري او که په بله اصطلاح ووايو چې پرته له زده کړې د ټولنې اقتصادي پرمختګ ناممکن بریښي بده به نه وي، د هر هېواد د اتباعو لپاره د زده کړې ځانګړې انتظامات نیول کيږي او په قوانینو کې

په صراحت سره ورته اهمیت ورکول کيږي، زموږ د ګران هېواد افغانستان د اساسي قانون درې څلویښتمه ماده په دې باره کې داسې وايي.

”زده کړه د افغانستان د ټولو اتباعو حق دی چې ترثانوي دورې وړیا د دولت له خوا تأمینېږي. دولت اړ دی چې په ټول افغانستان کې د متوازن معارف د عامولو او د منځنیو اجباري زده کړو د تأمین لپاره اغېزمن پروګرام وضع او پلي کړي او د مورنیو ژبو د تدریس لپاره په هغو سیمو کې چې پرې خبرې کېږي لاره هواره کړي.“

یو وخت داسې وو چې په ټولنه کې په ټولیزه توګه کم سواد او کم مهارت لرونکي خلکو ژوند کاوه خو د وخت په تیریدو سره ټولو ته دا ثابته شوه چې په اقتصادي پرمختګ، د ژوند د کیفیت په ښه والي او همدارنګه د ټولنې د رفاه لپاره زده کړه اړین ده نو په همدې وجه د ټولنې خلکو په تعلیم باندې مصرف کول، شروع کړل ترڅو ټولنه د تعلیم له برکته نوي نوي تولیدي میتودونه پیدا کړي، په خپل ژوند کې اسانتیا راولي او همدارنګه د ژوند د سطحې

د لوړولو لپاره هلې ځلې وکړي. په معارف باندې لگښت او په لویه کچه په هغه باندې بودیجه لگول په حقیقت کې یوه ستره پانګه اچونه دی چې د ملي عاید د لوړولو لپاره په راتلونکې کې ډېر کار ورکوي.

د تعلیم او زده کړې له برکته یوې ټولنې ته په هر سکتور کې ماهره او په تولیدي چارو کې پوه کسان شاملېږي چې له امله یې هر کس په خپله برخه کې په کافي اندازه کار کوي او د اقتصادي پرمختګ د لړۍ د جاري ساتلو لپاره خپلې هلې ځلې کوي، د بېلګې په توګه ساینس پوهان، اقتصاد پوهان، انجینران او نور ټول مسلکي کسان پیدا کيږي او دا ټول خلک د اقتصادي پرمختګ پروسه په مخ وړي، همدارنګه په هر ملي اقتصاد کې د مادي وسایلو په نسبت باندې بشري منابع ډېر اهمیت لري ځکه چې د بشري منابعو نه یو وخت رهبران او لارښوونکي خلک پیدا کيږي چې له امله یې مادي وسایل په داسې توګه استعمالوي چې حد اعظم ترېنه زیاته ګټه ترلاسه کړي او اقتصاد ته زیات ګټه لرونکي واوسي.

د تعلیمي پروسې د چټکوالي له کبله

په ټولنه کې د ګمارنې سطحه هم لوړیږي او په زیاته اندازه خلکو ته پکې کار پیدا کيږي.

زمونږه هېواد افغانستان کې هم د تیرې لسیزې د کړنو په اساس په تعلیمي برخه کې زیات کار شوی دی، همدا اصل په نظر کې نیول شوی دی چې تعلیم او زده کول د هر انسان بنسټیز حق دی او د همدې اصل په بنسټ تاسو وګورئ چې په ټول هېواد کې په لسګونه دولتي پوهنتونونه، خصوصي پوهنتونونه، دولتي ښوونځي او همدارنګه په سلګونه خصوصي ښوونځي جوړ شوي دي. د همدې تعلیمي پروسې له برکته نن افغانستان د تعلیم په سکتور کې کافي اندازه مخکې تللې ده او د پوهنتون تر کچه پورې په داخل د هېواد کې د زده کړې اسانتیاوې د قانون تر چتر لاندې افغانانو ته وړیا ورکول کيږي.

دا په دې معنی نده چې افغانستان نور تعلیمي برخه کې رسیدلی دی، نه لا تر ډیره پورې کارونه پاتې دي، لا هم داسې ښوونځي شته چې دیوالونه او چتونه نه لري او د شنه اسمان لاندې ماشومان خپلو زده کړو ته دوام ورکوي.

د تعلیم له برکته زموږه د هېواد د سواد

سلنه تر کافي حده پورې لوړه شوې ده. تعلیمي پرمختګ نه یوازې دا چې په کمې ډول اقتصادي پرمختیا کې رول لري بلکې د ټولنې د خلکو د ذهنونو په ویشولو کې، د هغوی تر منځ هر نوع تعصب او نفرت ختمولو کې او همدارنګه تر منځ یې د ښو اړیکو په رامنځته کولو کې زیات رول لري.

همدا بشري منابع دي چې په هر هېواد کې نور تولیدي فکتورونه کنټرولوي او ترېنه اعظمي ګټه اخلي.

انشالله که زموږه د پوهنې، تعلیم او زده کړې بهیر همداسې دوام ولري نو هغه ورځ لږې نه ده چې افغانستان به د نړۍ د پرمختللو قطارونو په لړ کې راځي او زموږه د تاسو ټول به د یو تعلیم یافته، سوکاله او خوشاله افغانستان څښتنان واوسو. ■

تاج محمد تمکین

د افغانستان بانک د ختیځ زون اقتصادپوه

هند د ايران د چابهار بندر پر پراختيا
سل مليون ډالره لگوي

هند له افغانستان او د منځنۍ اسيا له
نورو هېوادونو سره د سوداګرۍ راکړو
ورکړو د زياتولو لپاره د ايران د چابهار
بندر د پراختيا په خاطر سل مليون ډالره
ځانګړي کړل.

په نوي ډهلي کې د افغانستان سفير شيدا
محمد ابدالي د هند پريس ترست اف
انډيا خبري اژانس ته وويل: "د چابهار
بندر په نهايت کې منځنۍ اسيا له جنوبي
اسيا سره نښلوي. مونږ په اصولو کې
موافقه کړې. مسوده چمتو شوې او هند
مخکې لا د دغه بندر د پراختيا لپاره
سل مليون ډالره ژمنه کړې ده."

افغان سفير همداراز وويل: "د هند د
حکومت له لوري د دې پيسو ژمنه
شوې، مونږ يوازې تخنیکي کمېټې ته
انتظار يوو چې ځيني قانوني مسايل حل
کړي."

پاکستان افغانستان ته اجازه ورکوي چې
د دغه هېواد د خاورې له لارې هند ته
صادرات وکړي خو هند نه پرېږدي

چې خپل محصولات افغانستان ته صادر
کړي.

پاکستان افغان سوداګرو ته هم هر څه
موده پس ستونزې او خنډونه جوړوي
خو که د چابهار بندر پراخ شي د
پاکستان پر لارو به د افغانستان اتکا کمه
شي.

په هند کې د افغانستان سفير شيدا
ابدالي هم وويل، د پاکستان په بندرونو
کې د ستونزو له کبله هند او افغانستان
پرېکړه کړې چې د وارداتو او صادراتو
لپاره د ايران له چابهار بندره کار
واخلي.

د دغه بندر د پراختيا په صورت کې د
هند له لوري د افغانستان د حاجي ګډک
د وسپنې په کان کې د پانګونې خوب
هم رښتيا کېدای شي.

سایت خبری تاند

ماليزيا هوايي شرکت ۶۰۰۰ کارکونکي
ګوښه کوي

سرکال له دوو غميزو وروسته د ماليزيا
هوايي شرکت د خپل اقتصاد د بيا
رغولو په موخه له دندې د ۶۰۰۰

کارکونکو د ګوښه کولو پلان نيولی
دی

د کارکونکو په شمېر کې دغه کمې د
دوی د ټول بشري ځواک (۲۰ زره
کارکونکو) ۳۰ سلنه جوړوي.

د ماليزيا هوايي شرکت چارې به تر دې
وروسته د حکومت له خوا سمبالېږي او
يو نوی اجرايوي مشر به هم ورته
وګومارل شي.

څېړونکي اوس هم د اېم ايچ ۳۷۰
الوتکې چې د مارچ مياشت کې له
کوالالمپوره د بېجينګ په لور د الوتنې
پر مهال تري تم شوه، په لټه کې دي.

د دې تر څنګ، په ختيځ اوکراين کې
د اېم ايچ ۱۷ الوتکې د غورځېدو د
پېښې پلټنې هم راوړنې دي.

د اقتصاد د بيا رغونې لپاره د ماليزيا
هوايي شرکت نږدې دوه مليارډ ډالرو ته
اړتيا لري.

د پانګونې حکومتي کمپنۍ خزانې
ناسيونال چې مخکې يې د ماليزيا د
هوايي شرکت ۶۹ سلنه ملکيت درلود،
اوس به د شرکت بشپړ ملکيت تر لاسه

کوي.

د نوموړې کمپنۍ مشر ازمان مختار وویل: "مونږ د مالیزیا هوايي شرکت د اقتصاد د بیا رغونې لپاره اړین ګامونه په پام کې نیولي دي. که څه هم د بریا تضمین نه شته خو د دې شرکت بیا رغونه د مالیزیا د ملي اقتصاد د ودې لپاره خورا مهم دی".

د نورو پلانونو تر څنګ، د مالیزیا هوايي شرکت به تر دې وروسته د اوږده واټن الوتنې نه کوي او تمه ده چې تر ۲۰۱۸ کال پورې عادي اقتصادي حالت ته را وګرځي.

منبع خبر - بی بی سی

اقتصادي کرکېچ، فرانسې حکومت استعفا ته اړ کړ

د فرانسې ولسمشر فرانسوا هولانډ لومړي وزیر منوئل والز ته وروسته له هغې د نوي حکومت جوړولو امر کړی چې دوو جګپوړو وزیرانو د دوی د اقتصادي سپما پر پالسیو نیوکې وکړې.

د ښاغلي والز له خوا د کابینې د استعفا له اعلان سملاسي وروسته ښاغلي

هولانډ له ده وغوښتل چې نوې کابینه جوړه کړي.

د اقتصاد وزیر ارنانډ مونټیبرګ او د پوهنې وزیر بینویټ همون ښايي خپلې دندې له لاسه ورکړي.

دغو وزیرانو له حکومته غوښتنه کړې وه چې د ټیټې کچې ودې د ستونزې د اوارې لپاره دې د جرمني د مالي محدودیتونو پر وړاندې مقاومت وکړي.

ښاغلي مونټیبرګ وویل چې د سپما پالیسي د پرمختګ مخه نیولې او وایي فرانسه او ټول یورو زون کې اقتصادي ناکامي څرګنده ده.

د حکومت د استعفا د وړاندې کولو پر مهال لومړي وزیر وویل چې ښاغلي مونټیبرګ د "یوه ژیرې کرښې" نه سرغړاوی کړی دی.

ښاغلي هولانډ دوه کاله مخکې (۲۰۱۲) کې د نوموړي د لوړې کولو پرمهال ژمنه کړې وه، چې فرانسه به له اقتصادي کرکېچه راوباسي.

بې کاري له ۱۰ سلنې پورته ده، وده په تېه درېدلې او نظر غوښتنې ښيي چې تر

۲۰ سلنه لږ رای ورکونکي په دې باور دي چې ښاغلي هولانډ ښايي د اقتصاد په بیا رغولو کې بریالی شي. د دغو ستونزو د اوارې لپاره ښاغلي هولانډ لګښتونه کم کړي چې د سوداګرۍ په برخه کې د ماليې کچه را ټیټه کړي او اقتصاد پیاوړی کړي. خو په ګوند کې یې ځینې غړي د ده له دغه ډول پالیسیو سره مخالفت لري. مخالفین یې غواړي چې دی اقتصادي سپما ونه کړي او کورنیو ته لا پېرې پېسې ځانګړې کړي. ■

منبع خبر بی بی سی

متصدی صفحه: راضیه کشتګر

بانک بریکس، منبع خوب برای تقویت اقتصاد کشورهای عضو

قدرت های اقتصادی غرب تلقی میشود. بسیاری از کشور ها میخواهند تا جهت رهایی از اقتصاد تحریم شده غرب به بانک بریکس بپیوندند، اما تا هنوز در رابطه به پذیرش آنها به این گروه تصمیم اتخاذ نشده است.

کارشناسان در مورد پیوستن به این بانک باور دارند که تعدادی از بانکهای قابل اعتماد جهان و تعداد از بانک های کشورهای آسیایی با این بانک خواهند پیوست و بر انحصار طلبی بانک جهانی و صندوق بین المللی پول خاتمه خواهند داد. بریکس در ابتدا متشکل از کشورهای برازیل، روسیه، هند و چین بود که بنام بریک مسمی بود، که در سال ۲۰۰۹ به جهان معرفی شد و بعداً با یکجا

بریکس یک سازمان اقتصادی تقریباً نوظهور بوده که متشکل از پنج قدرت اقتصادی است که نیمی از نفوس جهان را دارا و ۲۸ درصد قدرت اقتصادی دنیا را در اختیار دارد. اعضای این گروه عبارت از کشورهای روسیه، برازیل، هند، چین و افریقای جنوبی میباشد. بریکس ۱۳.۶ تریلیون دالر در سال ۲۰۱۲ تولیدات ناخالص ملی داشته است. این گروه در تلاش اصلاحات زود هنگام نظام مالی جهان می باشد تا بتوانند یک نظام کارا، مطمئن و با ثبات را در جهان رویکار آورد.

پنج کشور اقتصادی جهان طی نشستی در افریقای جنوبی تصمیم گرفتند تا بانک توسعه یی را با سرمایه ابتدایی ۵۰ میلیارد دالر و ذخیره اضطراری ۱۰۰ میلیارد دالر بعد از توافق ایجاد نمایند که بانک بریکس در ششمین اجلاس آن گروه ایجاد شد. سرمایه این بانک را پنج کشور عضو با سهم مساوی تأمین می نمایند. دفتر مرکزی بانک مذکور در شانگهای چین موقعیت داشته و برای اولین بار توسط اقتصاددان هندی ریاست می گردد.

کارشناسان امور اقتصادی به این عقیده اند که ایجاد این بانک فضای رقابت را با بانک جهانی، بانک انکشاف آسیایی، بانک انکشاف اسلامی، صندوق بین المللی پول، صندوق های پولی منطقه و ... باز خواهد کرد.

یکی از اهداف بانک بریکس افزایش میزان قرضه به کشورهای رو به انکشاف جهت تأسیس پروژه های زیر بنایی میباشد و این بانک تکیه گاه مطمئن در برابر تحریم های

تغییر مناسبات مالی و اقتصادی، حتی سیاسی جهان دور هم می آیند. اقتصاد دانان به این باوراند که با تأسیس بانک بریکس دیگر ایالات متحده امریکا به عنوان یک اقتصاد برزگ جهانی نه خواهد بود و نخواهد توانست توسط نهاد های چون بانک جهانی و صندوق بین المللی پول سلطه دالر را به عنوان ارز اصلی بین المللی، بر سیاست های مالی و پولی در راستای منافع خود و متحدین شان استفاده نماید. بریکس ۵۵ درصد از رشد جهانی را از سال ۲۰۰۹ تا کنون

داراست. □

بیانی

منابع:

<http://fa.wikipedia.org>

<http://www.bbc.co.uk>

<http://www.aftabir.com>

<http://mehdiborhani.ir>

<http://www.trt.net.tr>

<http://www.radiofarda.com>

شدن افریقای جنوبی به این گروه نام آن به بریکس تغییر یافت.

کارشناسان امور اقتصادی معتقد اند که با تأسیس بانک بریکس، منبع برای بهبود و تقویت اقتصاد کشورهای عضو و تعداد کشورهای که در تحریم های غرب قرار دارند، خواهد بود. همچنان جلوگیری از بحران که بخاطر افزایش نرخ بهره توسط بانک های مرکزی ایالات متحده امریکا در کشورهای در حال رشد ایجاد شده است مؤثر خواهد بود.

اگر چه تعدادی اقتصاد دانان بطور معمول از کشورهای عضو بریکس به عنوان (کشورهای روبه رشد) یاد میکنند. اما درجه رشد آنها با یکدیگر متفاوت است روسیه و چین در ردیف کشورهای در حال رشد بالا قرار اند و وضعیت برازیل، هند و افریقای جنوبی به گونه دیگر بوده و نظام های سیاسی در این کشور ها هم متفاوت است. مصر و یک تعداد کشورهای افریقای نیز خواهان پیوستن به گروه بریکس و عضویت در بانک بریکس می باشند که وضعیت اقتصادی آنها هم به گونه دیگری است.

باید گفت که کشورهای هند و چین نه تنها در آسیا بلکه در افریقا نیز برای دستیابی به انرژی و مواد خام رقابت شدید را با هم آغاز نموده اند. چین در بین اتحادیه اروپا و امریکا به عنوان یک اقتصاد بزرگ معروف است. کارشناسان امور اقتصادی پیشبینی میکنند که در آینده نزدیک شاید ترکیه، اندونزی و مکزیک به بریکس بپیوندند.

ایجاد بانک بریکس علاوه بر بُعد اقتصادی دارای بُعد سیاسی نیز میباشد و دارای اهداف چون توسعه همکاری، تجارت و سرمایه گذاری متقابل خواهد بود. زیرا کشورهای عضو بریکس از جایگاه ویژه در اقتصاد جهان برخوردار هستند. این بانک توسعه برای تأمین مالی بر ساختمان ها و پروژه های مناسب، نه تنها در کشورهای عضو بریکس بلکه در کشورهای در حال رشد و توسعه نیز جایگاه خود را خواهد یافت. صندوق ذخیره بریکس نیز برای کمک به حل مشکلات مالی کشورهای عضو اختصاص یافته است.

قابل تذکر است که در جهان بار نخست است که کشورهای نو پای اقتصادی بخاطر

اهمیت بازار بورس در اقتصاد افغانستان

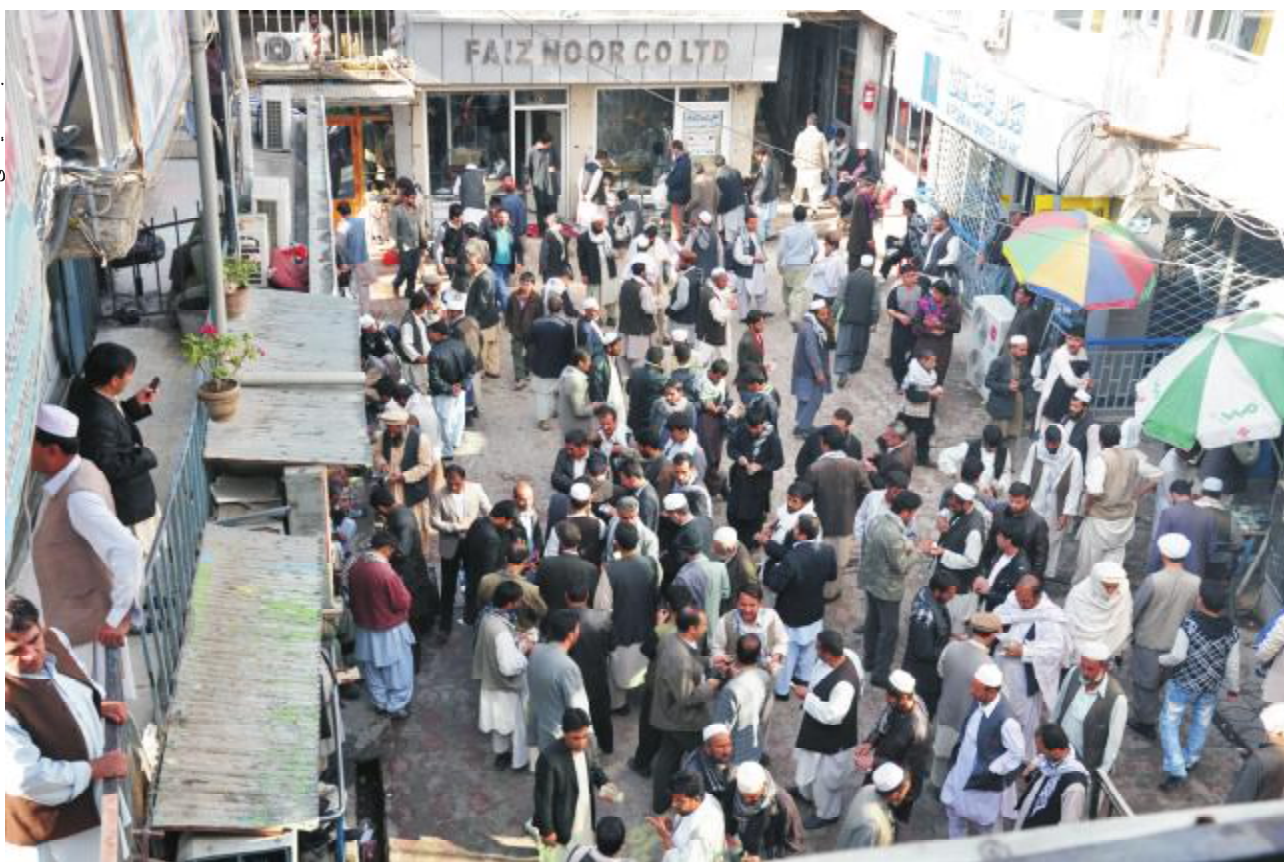
ابوذر "کریمی"

کارمند نظارت خاص آمریت نظارت امور مالی

نیافته و مقدار آن ناچیز است. با در نظر داشت معلومات فوق، اهمیت بورس و بازار بورس را در اقتصاد کشور مورد بحث قرار میدهم:

زراعت میباشد. این در حالیست که فعالیت های زراعتی در کشور بشکل سنتی بوده و معمولاً سطح محصولات آن بستگی به اقلیم و ریزش برف و باران دارد. روابط میان سکتور ها بطور سیستماتیک مدیریت نمی شود، سکتور های دولتی و خصوصی باهم رابطه چندان نزدیک نداشته و ارتباط مستقیم بین سکتور های مختلف وجود ندارد. سیستم مالی در تمام جامعه گسترش نیافته و هنوز هم کمتر از ده فیصد مردم جامعه به خدمات بانکی دسترسی دارند، فرهنگ پس انداز در میان مردم ترویج

افغانستان یکی از کشور هایست که اقتصاد آن تا سال ۲۰۰۱ میلادی سیر نزولی داشت، اما پس از آن شاهد پیشرفت در عرصه های مختلف بخصوص بخش های اقتصادی و اجتماعی است. باوجود پیشرفت های زیادی در سکتور های بانکداری، خدمات و تکنالوژی، تعلیم و تربیه، تحصیلات عالی و تولید و صنعت محرکه عمده اقتصاد کشور کمک های مالی جامعه جهانی میباشد. هنوز هم اقتصاد افغانستان کوچک، دارای عاید سرانه پایین بوده و عمدتاً متکی به

اولین پرسشی که اینجا مطرح میشود این است که بورس و بازار بورس چیست؟ از چه عواملی تأثیر پذیر است؟ مردم کشور ما تا چه حد با آن آشنا هستند؟ و سرانجام بازار بورس اصلاً چه اهمیتی برای اقتصاد افغانستان دارد؟

واژه بورس از نام خانوادگی شخصی به نام "واندر بورس" اخذ شده و به کلیه اماکنی اطلاق میشود که محل داد و ستد پول، کالا و اسناد مالی و تجاری بوده است. اولین بورس معتبر دنیا در سال ۱۶۱۱ در شهر آمستردام تشکیل شد و کمپنی معروف هند شرقی سهام خود را در آن بورس عرضه کرد.

بازار بورس مکانی است که در آن سهام شرکتهای گوناگون خرید و فروش می شوند. مردم به بازار بورس، بازار سهام و یا "ستاک مارکیت" هم می گویند. اما نام رسمی و قانونی آن "بورس اوراق بهادار" می باشد که منظور از اوراق بهادار همان برگه های سهام شرکتهای است. مکانی که در آن عمل داد و ستد انجام می گیرد "تالار معاملات بورس" و یا "ستاک اکسچنج" نامیده می شود.

در بازار بورس، چیزی که مورد خرید و فروش قرار می گیرد، سهام شرکت ها است. در حقیقت، سرمایه هر شرکت، به

قسمت های مساوی تقسیم می شود که هر یک از این قسمت ها یک سهم تلقی می شود و یک سرمایه گذار با خرید مقداری از این سهام، شریک فعالیت اقتصادی و سود و زیان شرکتی می شود که سهام آن را خریداری کرده است. مشهورترین بازار های بورس دنیا، بازار بورس لندن، بازار بورس نیویارک، بازار بورس ممبئی در هندوستان و بازار بورس توکیو میباشند که فعلاً تمام خرید و فروش اسهام در این بازار ها بطور الکترونیکی میباشد. بورس بین عرضه کنندگان و تقاضا کنندگان سرمایه ارتباط برقرار کرده و از طریق جذب و

به کار انداختن سرمایه های راکد، حجم سرمایه گذاری در جامعه را بالا میبرد و معاملات بازار سرمایه را تنظیم می نماید. این بازار مردم را به پس انداز تشویق و بدین وسیله باعث به کارگیری پس انداز مردم در فعالیت های اقتصادی می شود.

به شکل فشرده بازار بورس وظایف مانند مدیریت انتقال ریسک، شفافیت و کشف اطلاعات قیمت های سهام، ایجاد رقابت آزاد، جمعآوری سرمایه و پس اندازها و تأمین سرمایه مورد نیاز شرکت ها و فعالیت های اقتصادی را به عهده دارد.

بورس بازار بسیار حساس میباشد که با اخبار و نشرات رسانه ها، انفجار یک بمب، استعفای رییس عامل یک شرکت، انتخاب یک رییس جمهور و دیگر وقایع در محیط اقتصادی دچار آفت یا صعود شاخص می شود. برخی اقتصاد دانان بورس را تب سنج اقتصاد هر کشور می دانند و همین تعبیر نشان می دهد که بورس با چه عواملی گره خورده است. مهمترین عوامل که بالای بازار بورس تأثیر میگذارند عبارت از اوضاع سیاسی و اقتصادی کشور و جهان، بودجه سالانه کشور، رشد اقتصادی کشور، سرمایه گذاری های خارجی، توسعه کار آفرینی و غیره

میباشند.

بازار بورس مزیت های مانند کنترل حجم نقدینگی، توزیع عادلانه ثروت، هدایت سرمایه های سرگردان در مسیر بازدهی، کاهش نرخ بیکاری، رشد تولید ناخالص، رشد اقتصادی و صنعتی شدن کشور، استقلال اقتصادی کشور، استفاده از پس انداز های خورد و کوچک، سهولت در تأمین منابع مالی برای شرکت ها و سازمان های اقتصادی را به همراه دارد.

با در نظر داشت وضعیت اقتصادی افغانستان، ضرورت تأسیس و تشکیل یک بازار بورس مدرن و کارا در اقتصاد افغانستان در برهه ای از زمان که کشور نیازمند سرمایه های عظیمی برای بازسازی و ترقی بوده به طور ملموسی احساس میشود. این امر بر علاوه کمک به دستیابی سرمایه، میتواند زمینه های استقلال اقتصادی افغانستان را از کشور های دیگر در دراز مدت فراهم نماید و روح همکاری و مشارکت اقتصادی را در بین مردم متبلور سازد.

ایجاد بازار اسهام در افغانستان با چالش ها و مشکلات زیادی روبرو است که بعد از ۱۳ سال کمک های بی شمار هنوز هم برای ایجاد آن اقداماتی روی دست گرفته نشده است. با وجودی که ایجاد بازار بورس در پلان راهبردی پنج

ساله بانک مرکزی گنجانیده شده و مسوده ایجاد آن ترتیب گردیده، اما برای عملی شدن این پروژه به کمک جامعه جهانی نیاز است و نیز چالش های هم فرا راه آن وجود دارد که منجمله، امنیت، عدم اعتماد و عدم آگاهی مردم بزرگترین چالش ها فرا راه این بازار میباشند.

این یک حقیقت آشکار است که افغانستان با وجود دستاورد های زیاد در بخش های اقتصادی هنوز هم با مشکلات اقتصادی و امنیتی روبروست و با وجود این همه دستاورد با پیشرفت ها و نوآوری های روز جهان به خصوص در زمینه اقتصاد فاصله دارد، ولی برای رفع چالش های موجود، دولت می تواند با بهره گیری از موقعیت ها و فراهم آوردن پیش نیازهای لازم منجمله تأمین امنیت و جلب سرمایه گذاری، آموزش همگانی از طریق رسانه های جمعی در زمینه فعالیت شرکت ها و واحدهای تولیدی و خدماتی و نحوه سرمایه گذاری و خرید و فروش سهام شرکت ها، آموزش مضامین مالی در مکاتب و پوهنتون ها و مهم تر از همه ایجاد روحیه خودباوری و اعتماد، گام های اساسی و ابتدایی را در این جهت بردارد. □

بیکاری

معضل بزرگ برای جوانان

زیاد از جوانان در حرفه های مختلف آموزش می بینند، در افغانستان از یک سو سالانه ده ها هزار تن در امتحان کانکور بی نتیجه مانده و از جانب دیگر در بخش تعلیمات حرفوی برای جوانان توجه جدی صورت نگرفته و تنها سالانه شمار محدود از جوانان آموزش های حرفوی داده می شود.

توجه اندک نهادهای مسؤول به آموزش جوانان در حرفه های مختلف باعث شده است که ده ها هزار کارگر خارجی بخصوص کارگران پاکستانی در افغانستان آمده و در بخش های مختلف

مسئله بیکاری به یک بحران ملی و مشکل ساز اجتماعی مبدل نشود. در جهان هیچ کشوری نیست که بیکار نداشته باشد، اما این کشور ها برای حل این معضل پلان های جامعی دارند و در دشوار ترین حالات از بحران بیکاری جلوگیری می کنند، اما در افغانستان برای حل بحران بیکاری گام های ارزنده برداشته نشده است.

در کشور های پیشرفته و روبه انکشاف در کنار سهولت های آموزشی در پوهنتون ها به آموزش های حرفوی نیز توجه جدی صورت می گیرد و شمار

بیکاری یکی از موضوعات عمده اقتصاد کلان محسوب شده که بطور مستقیم تأثیرات منفی را بر زندگی جوانان و همه مردم می گذارد. هر چند نهاد های مسؤول همواره در روند مبارزه با بیکاری و کاهش در تعداد افراد بیکار تلاش کرده اند. اما این اقدام و تلاش ها در جهت کاهش بیکاری به نتیجه مطلوبی نیانجامیده است. یقیناً که دولت و سکتور خصوصی با ایجاد و تأسیس فابریکات و پروژه های انکشافی معضله بیکاری را می توانند تا حد زیاد حل نمایند، ولی به مدیریت قوی و کارا ضرورت است تا

حرفوی مشغول کار شونډ. در حال حاضر در بخش های مختلف ساختمانی، مطابع و دیگر حرفه ها کارگران خارجی مصروف کار اند. اگر افغانستان برای آموزش های حرفوی جوانان توجه جدی نماید، امروز در همه بخش های حرفوی به جای کارگران کشور های همسایه، افغان ها کار می کردند و معضله بیکاری نیز کاهش می یافت، این وظیفه مسؤولین است که برای آموزش جوانان زمینه سازی کنند و پس از دوره آموزشی زمینه کار را برای اتباع خود مساعد سازند.

در کنار کمبود کارگران حرفوی افغان افزایش بیکاری در بین جوانانی که دارای مدرک تحصیلات عالی می باشند به یک معضله بزرگ در جامعه مبدل شده است، جوانان پس از سال ها رنج و زحمت در راستای فراگیری دروس و تعلیم موفق به اخذ مدرک معتبر از پوهنتون های کشور می شوند، اما آن چیزیکه مانند یک رویا در ذهن آنان باقی میماند پیدا کردن وظیفه مناسب است. نبود کارگران ماهر در کارخانه ها، ازدیاد مهاجرت ها و بیجا شدن ها و سرانجام جنگ، عمده ترین عامل افزایش بیکاری در افغانستان محسوب

می گردد.

برخی کار شناسان بی برنامه گی بعضی ادارات مسؤول، مؤسسات بین المللی و ... را عامل اصلی افزایش بیکاری در افغانستان میدانند. از سوی دیگر نبود کار می تواند سبب پیوستن جوانان به گروه های مخالف دولت گردد که خود در وضعیت امنیتی تأثیر گذار است. کار شناسان اقتصادی یکی از دلایل نا امنی در کشور را نبود اشتغال عنوان می کنند. بنا بر گفته آنان، زمانیکه مسؤولین نتوانند چالش بیکاری را از بین ببرند، جامعه شاهد بی نظمی های خواهد بود که علاوه بر جنبه های اقتصادی دارای پیامد های اجتماعی و حتی سیاسی است، به گونه که این عوامل می توانند در صورت تداوم منجر به ایجاد گسترش روز افزون معضله های دیگر منجمله فقر، دزدی، فساد، مهاجرت، قتل، خودکشی، اعتیاد به مواد مخدر و ده ها معضله دیگر شود.

این معضله با همه جوانب و ابعاد منفی خویش در کشور ما گسترش یافته و کمتر خانواده ها را می توان یافت که با این مشکل مواجه نباشند. بدون شک برای مبارزه با بیکاری در کشور به اراده ملی نیاز است، دولت افغانستان و سکتور

های اقتصادی برای حل این بحران باید گام های جدی بردارند، برای جلوگیری از بحران بیکاری در کشور در قدم نخست باید قوانین و مقرره های کار را بازنگری کنند و بر اساس نیاز جامعه در آن تغییرات بیاورند.

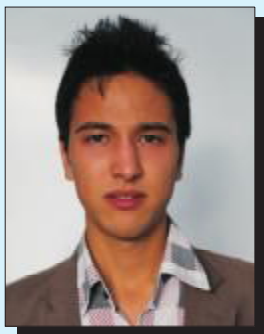
در کنار آن حکومت باید به افراد دارای تحصیلات عالی و متخصصین ارج قایل شود و در بخش های مختلف حکومت داری برای متخصصین جوان سهم داده شود. مؤسسات و نهاد های تحصیلی نیز باید برای آموزش جوانان در بخش های حرفوی اقدام جدی نمایند، در حال حاضر شمار از جوانان به علت عدم مسلک بیکار می باشند، اگر به آنها آموزش های مسلکی داده می شد بدون شک در عرصه های مختلف کار، به آنها نیاز می بود، آموزش های حرفوی از یک سو سطح بیکاری را در کشور کاهش می دهد و از جانب دیگر اعتماد مردم را بالای نظام افزایش می دهد. ▣

قسیم احمد طیب زاده

جهانی شدن مارکیت ها، فرصتها و چالشهای آن برای صنایع داخلی

بخش آخر

مهدی گوهری

محصل سال چهارم اقتصاد پوهنتون کابل

گیرند.

۳- صنایع مرتبط و حمایت کننده:

شرکت ها و صناعی که رهبری را

۲- شرایط تقاضا: این عنصر شامل تعداد

و پیچیدگی خواست مشتریان

داخلی برای محصول یک صنعت

میشود. بطور مثال پیچیدگی

خواست مشتریان در کشور جاپان

برای کیفیت در تلویزیون و رادیو

باعث شد تا تولید کنندگان

تلویزیون و رادیو در جاپان مانند

کمپنی های سونی (Sony)، سنیو

(Sanyo)، ماتسوشیتو

(Matsushita) و هیتاچی

(Hitachi) در صنایع الکترونیکی

به سطح جهانی در صدر قرار

۱- چگونگی عوامل: این عنصر توانایی

یک کشور را در برگرداندن منابع

طبیعی، دانش و مهارت ها و

همچنان زیرساخت ها به یک

ویژگی خاص رقابتی انعکاس می

دهد. اگر هالند را در نظر بگیریم،

حدود ۵۹ درصد از گلهای جهان را

صادر مینماید؛ هالندی ها جهان را

در صنعت گل رهبری مینمایند.

البته این موضوع نه بخاطر آب و

هوا بلکه بخاطر تحقیقات شان در

کشت، بسته بندی و انتقال گل

است.

در یک مارکیت جهانی جستجو میکنند، ضرورت به گروهی از حمایه کنندگان در سطح جهانی دارند که به اختراع و ابداع سرعت ببخشد. رهبریت جرمنی در وسایل تخصصی علمی و صنعتی بصورت مستقیم به حمایت گروهی از حمایت کنندگان انجینیری در آلمان مربوط میشود.

۴- استراتیژی، ساختمان و وضعیت رقابتی شرکت: این عوامل شامل شرایط حاکم بر نحوه مدیریت و سازمان دهی تجارت یک کشور همراه با شدت رقابت داخلی آن میباشد. صنعت بوت ایتالیایی درین راستا پیشتاز جهانی شده است و بخاطر رقابت شدید داخلی میان شرکت های چون ام ای بی (MAB)، بورونو (Bruno)، مگلی (Magli) و روسیمودا (Rossimoda) که رقابت بین این شرکت ها در داخل، صنعت بوت در این کشور به سطح جهانی شهرت داد. (۴)

هرچند نتایج این تحقیق بصورت کامل معلومات منطبق با شرایط تولیدی افغانستان را بمنظور ورود به مارکیت های خارجی ارائه نمیکند، اما میتوان روی مفادی از این ماده های تحقیقی تمرکز نمود؛ اول اینکه افغانستان از

عوامل گوناگون صنعتی که بسرعت در کشور های صنعتی در حال کاهش است برخوردار است و متشبهترین داخلی میتوانند با بکاربردن این عوامل بصورت ارزان در داخل کشور از مزیت رقابتی بالایی برخوردار شوند، بطور مثال یک متشبه افغان (در صورت شروع استخراج معادن کشور) میتواند با ایجاد سرمایهگذاری مشترک و یا خرید حق الاختراع یا تکنالوژی تولیدی آن در تولیدات فلزی چون وسایل ساختمانی، وسایل ابتدایی برقی، تولید بخش های ساده دیگر تولیدات و از ارزان بودن تهیه این عوامل تولید در مارکیت های بین المللی نفع ببرد، یک نکته قابل توجه دیگر افزایش روزافزون نیروی کاری تحصیل یافته و یا در حال تحصیل در افغانستان می باشد که در تهیه نیروی کاری متخصص ارزان به تولید کنندگان داخلی و به همین منوال ده ها موضوعات ممنوع دیگر کمک کرده میتواند.

طوری که در مطالعه پورتر قضیه های گذشته شرکت ها در بیش از ۱۰۰ صنعت تحلیل شد، زمانی که استراتیژی ها از طرف موفق ترین رقابت کنندگان بین المللی به شکل های مختلف بکار گرفته شد، یک مفهوم اساسی از آن بدست آمد - شرکتی که در مارکیت های بین المللی به موفقیت میرسد، اولاً

در رقابت های شدید داخلی برنده بوده است. بنابراین مزیت رقابت برای شرکت های جهانی خارج از شدت، رشد دوامدار، اختراع و تغییر شکل نمیگیرد. پس بازارهای داخلی یک محل خوب برای تمرین رقابت قبل از داخل شدن تولید کنندگان افغانستان به مارکیت های خارجی می باشد. شاید موضوعات ارائه شده برای صنعت کاران کشور عزیزما یک مقدار پیچیده یا بالاتر از توان بنظر برسد، اما اصل مسئله طوریت که افغان ها همیشه بالاتر از انتظار ارزش آفرینی نموده و برای کشور شان افتخار بخشیده اند، همچون بازیکنان تیم کریکت و فوتبال که نام افغانستان را در صدر جدول بهترین ها قرار دادند؛ صنعت کاران ما نیز این قدرت را خواهند داشت تا در سطح جهان رقابت کننده باشند. باورمندم که در صورت اراده صنعت کاران ما برای قدم گذاشتن به مارکیت های بین المللی بصورت هوشیارانه و سنجش شده، افتخارات بزرگی را در توانایی صنعت و تولید کشور ما بدست خواهند آورد.

یک نکته بسیار مهم و قابل یادآوری این است که برای نفع بردن از مارکیت های بین المللی ضروری نیست که یک شرکت غول پیکر و قدرتمند باشیم. بسیاری از شرکت های کوچک توانسته اند که توسط استفاده از معلومات، جواز

های تجارتي و تکنالوژي های منحصر به فرد در مارکیت های خارجی به موفقیت های بزرگی دست یابد. در حالت فعلی موافقنامه های تجارتي که حکومت افغانستان با کشورهای همکار اقتصادی (هندوستان، پاکستان، ایران و دیگر اعضای سازمان های همکاری های تجارتي منطقوی و فرامنطقوی) خود امضاء نموده است، زمینه های بسیار گسترده را برای ورود متشبهان افغانی به مارکیت های منطقوی (آسیای مرکزی و جنوبی و خاور میانه) و حتی بین المللی فراهم نموده است که در صورت تأمل روی مواد این موافقتنامه ها می توان امتیازات فراوانی را در تشویق صادرات محصولات رقابتی افغانستان یافت و مصداق این گفته درین است که زمان بسیار زیادی از تولیدی شدن این کشورهای منطقوی مانند ممالک اروپایی و امریکایی نگذشته یعنی میتوان خلاهای بسیاری را در صورت تحقیق و تأمل روی نیازهای مارکیت های آنها پیدا کرد و بمنظور رفع آنها وارد بازار شد.

II. فرصت های جهانی شدن مارکیت ها برای صنایع داخلی:

افغانستان در حال حاضر عضو تعداد زیادی از سازمان های همکاری اقتصادی و تجارتي چون (ECO, ECO,

SAARC.....) است که میتواند در انکشاف تولیدات و محصولات رقابتی افغانستان به مارکیت های خارجی کمک بسزایی نمایند که بطور نمونه میتوان از موافقتنامه SAFTA که تحت سازمان SAARC که بین کشورهای هندوستان، پاکستان، نیپال، بنگلادیش، فلپین، بوتان، سریلانکا و افغانستان به امضاء رسیده است، اشاره نمود. هدف این موافقتنامه آزادگذاری تجارت بین اعضای گروه می باشد که یکی از اهداف آن رساندن تعرفه های تجاری بین ۵-۰ فیصد می باشد که زمینه بسیار خوبی را برای راهیابی محصولات افغانستان به مارکیت های این کشورها فراهم میکند، بخصوص مارکیت بزرگ هندوستان که از نگاه وسعت یکی از مارکیت های جهانی برای تولیدکنندگان اطراف دنیا به حساب میرود. پایین آمدن تعرفه صادراتی در این کشور خود می تواند یک مزیت رقابتی برای افغانستان ایجاد کند و حتی ورود محصولات افغانستان به این مارکیت زمینه را برای راهیابی این محصولات به دیگر مارکیت های جهان فراهم میکند. چون در تجارت عصر امروزی هندوستان اهمیت بارزی را در برقراری ارتباط میان مارکیت های جهانی بخصوص آسیا، اروپا و حتی امریکا بازی مینماید، زیرا هندوستان بنابر داشتن زیربنای

اقتصادی، سطح بالای ارتباطات تجارتي با کشورهای دنیا، ترانزیت بحری و زمینی و حتی روابط حسنه فرهنگی با افغانستان می تواند کمک بسزایی را در رشد و انکشاف صنایع داخلی و وسعت آن به مارکیت های جهانی فراهم کند و اگر بیشتر وارد بحث شویم، میتوانیم قضیه را چنین بررسی کنیم که قرار است آسیا در قرن ۲۱م بزرگترین مارکیت های تولیدی و مصرفی را در خود شکل دهد با این چشم انداز بسیاری از تولیدکنندگان کشورهای غربی در حال مهاجرت به کشورهای آسیایی از جمله چین و هندوستان هستند که میتوان با خوشحالی گفت که افغانستان از نگاه جغرافیای تجارتي در میان این دو قدرت اقتصادی قرار گرفته است؛ این شرکت های تولیدی به مواد خام مانند آهن، مس، سرب، قلعی و غیره مواد اولیه صنعتی که بصورت ارزان تهیه شود، ضرورت دارند. این نیاز آنها کشورهای میزبان را وخواهد داشت تا زمینه را برای تهیه این ضروریات فراهم نمایند که درین حالت میتوان از افغانستان منحیث یک منبع عظیم مواد خام صنعتی نام برد که این تلاش خود بخود زمینه استخراج مواد خام صنعتی را از معادن سرشار افغانستان فراهم مینماید و در کنار خود راه ترانزیتی را به دیگر کشورها نیز بازخواهد نمود. پس صنعت

کاران داخلی با تمرکز روی این موضوع چند امتیاز بارز و حیاتی را بدست می آورند: اول این که با استخراج مواد خام صنعتی از معادن افغانستان زمینه دسترسی مواد خام بسیار ارزان به تولیدکنندگان در داخل کشور فراهم میشود، دوم اینکه با باز شدن راه های ترانسپورتی و ترانزیتی به کشور های مهم صنعتی زمینه خوبی را برای صدور این محصولات به مارکیت های جهانی این کشورها فراهم مینماید و سوم اینکه این موارد (تهیه مواد خام و باز شدن راه های ترانزیتی) حتی توجه تولیدکنندگان بین المللی را برای تولید محصولات شان از طریق سرمایه گذاری های اشتراکی در خود افغانستان فراهم خواهد نمود که مخاطبان این تولیدکنندگان بین المللی صنعت کاران افغانی خواهند بود. پس به این حال میتوان به آینده صنایع و صنعتکاران داخلی افغانستان در یک نگاه متوسط المدت و درازمدت بصورت امیدوارانه دید و انتظار قدرتمند شدن صنایع داخلی را از این نگاه ها کشید.

پس بصورت خلص میتوان فرصت های که مارکیت های جهانی برای صنایع افغانستان فراهم می نمایند، چنین برشمرد:

- پایین آمدن نرخ تعرفه های گمرکی برای صدور مواد خام پروسس شده

داخلی به تولیدکنندگان خارجی و همچنان صدور کالاهای رقابتی افغانستان به مارکیت های منطقوی و زمینه صدور آن به مارکیت های بین المللی.

- فراهم شدن زمینه برای تهیه ماشین آلات مُدردن و ارزان برای تولیدکنندگان داخلی و انجام تولید بصورت معیاری از طریق دسترسی به مارکیت های بین المللی محصولات سرمایوی و افزایش رقابت بین تولید کنندگان وسایل تولیدی در مارکیت های جهانی.
- فراهم شدن زمینه برای دسترسی تولیدکنندگان داخلی به مواد خام صنعتی بسیار ارزان و صدور تولیدات رقابتی داخلی از طریق تلاش تولید کنندگان بین المللی برای استخراج معادن افغانستان در آینده.
- باز شدن راه های ترانزیتی و ترانسپورتی و فراهم شدن زمینه صدور محصولات داخلی بصورت ارزان به مارکیت های بین المللی.
- توجه تولیدکنندگان بین المللی برای انجام تولید در داخل کشور بخاطر امکان تهیه مواد خام ارزان تولیدی و سرمایه گذاری های مشترک با صنعت کاران داخلی و یا اعطای امتیازات تولیدی به تولید

کنندگان داخلی و ده ها مزایای دیگر که امکان بوجود آمدن آنها در صورت ایجاد امنیت و استخراج معادن برای مارکیت های جهانی وجود دارد.

البته باید یادآور شد که این امتیازات به شرط توجه دولت به وسایل زمینه ساز این امکانات، امکان پذیر خواهد بود و در غیر آن در صورت بی توجهی به آنها (تقرر امنیت برای تجارت و صنعت داخلی و خارجی، استخراج معادن و فراهم آوری زمینه استفاده ارزان آن توسط صنایع در داخل کشور، تشویق سرمایه گذاران داخلی و خارجی و شرکت های بزرگ چندین ملیتی برای سرمایه گذاری در کشور و همچنان حمایه سرمایه گذاران داخلی در رقابت با سرمایه گذاران خارجی، تلاش برای باز شدن راه های ترانزیتی منطقوی و بین المللی و تلاش برای فراهم آوری و تربیه نیروی کاری متخصص مورد نیاز صنایع) کسب این امتیازات از مارکیت های بین المللی جز یک خوش بینی نسبت به آینده نخواهد بود.

III. چالش های جهانی شدن مارکیت ها برای صنایع داخلی:

جهانی شدن مارکیت ها همراه با مزایای قابل توجه آن برای بالا رفتن سطح استندردهای تولیدی و مصرفی یک

کشور اثرات منفی نیز با خود به اقتصاد کشورها حمل مینماید، خاصاً کشورهای روبه انکشافی که صنایع داخلی آن نوپا و در مراحل ابتدایی قرار داشته و قدرت و تجربه کافی برای رقابت در مارکیت های جهانی را نداشته باشند. این اثرات بعضاً برای اقتصاد ملی کشورها بسیار سنگین تمام شده و در صورت عدم کنترل مثبت و مؤثر آن ممکن سبب مشکلاتی چون به خطر افتادن صنایع نوزاد و ابتدائی، به خطر افتادن مارکیت داخلی توسط عرضه کنندگان قدرتمند، خارج شدن سرمایه از اقتصاد کشور، پایین آمدن استندهای زندگی و مزد حقیقی، جلوگیری از صنعتی شدن اقتصاد یک کشور، بوجود آمدن استخدام ناقص و بالا رفتن سطح بیکاری و در نهایت از این دید منجر به پایین آمدن رفاه اقتصادی بعضی از کشورها شده که حتی این نگرش ها بعضاً باعث بوجود آمدن جریاناتی شده که توانسته اند مانع برگزاری بعضی از جلسات مهم بین المللی برای جهانی شدن تجارت و مارکیت ها شوند. این مخالفت ها بصورت دوجانبه از طرف بعضی از کشورهای صنعتی و همچنین کشورهای روبه صنعت بوجود آمده اند، به نحوی که کشورهای صنعتی مخالف به فکر نگهداشتن میزان رفاه اقتصادی و استندرد های زندگی اتباع خود و دسته

دوم کشورهای روبه صنعت که طرفدار حمایت از صنایع داخلی و تقویه اقتصاد ملی از این طریق می باشند. هر دو طبقه (طرفدار جهانی شدن تجارت و مارکیت ها و مخالفان آن) دلایل و واقعیتهای عملی برای توجیه اعمال خود دارند، اما حقیقت این است که جهانی شدن مارکیت ها بصورت دوجانبه هم دارای مزایا بوده و هم از معایب دور نیستند، ولی طوری که بنظر میرسد جهانی شدن مارکیت ها و تجارت در گُل باعث بهبود اقتصاد کشورها شده بشرطی که به گونه وارد این جریان شد و عملکرد آن برای اقتصاد کشور مطابق نیازها و خواسته های هر دو گروه از واحدهای اقتصادی (تولید کنندگان و مصرف کنندگان) باشد. به هر صورت کشورها برای بهبود روش و طرق تأمین نیازهای خود از طریق تولید و صنعت نیازمند ارتباط با جهان بیرون خود میباشند، بخصوص کشورهای کمتر انکشاف یافته مانند افغانستان که صنایع آن به حمایه تخنیک و تکنالوژیکی کشورهای نیاز دارد که آنها خود تمدن های صنعت و تجارت را در اقتصادهای خود ایجاد کرده اند و روش های تجربه شده و کارای را برای بهبود روش تولید و ارضای نیازهای مشتریان در بازارهای امتعه دارند. پس برای برخورداری از این مزیت های ارتباطی با جهان بیرون باید با

بود که بالای صنایع نوپای افغانستان اعمال شدند. بناً بهتر است مسئولین توجه خاصی را به ارتباط عکس العمل بموقع در برابر سیاست های غیر متعارف عرضه کنندگان خارجی که باعث متضرر شدن سکتور صنعت افغانستان می شود، داشته باشد و حتی در صورت ناتوانی سکتور صنعت در رقابت با صنایع بین المللی در کنار تعرفه های حمایتی و سهمیه های وارداتی معقول به انجام برنامه های حمایتی خاص مانند همکاری تخنیکی، کمک در فراهم آوری تکنالوژی جدید تولیدی، برنامه های تشویقی برای خریداری محصولات داخلی از طرف مصرف کنندگان، کمک در بازاریابی و ارتقای کیفیت محصولات داخلی و برنامه های متعدد دیگری که بتوانند سکتور صنعت داخلی را در برابر صنایع خارجی قدرت رقابتی بدهد.

پس با جمع بندی نکات بالا میتوان چالش های را که جهانی شدن مارکیت ها به صنایع داخلی وارد می کند، بطور خلاصه قرار ذیل برشمرد.

- شدت گرفتن رقابت بین صنایع داخلی و عرضه کنندگان خارجی و بالا رفتن مصارف فروش و بازاریابی برای صنایع داخلی.
- کوچک شدن سهم مارکیت و میزان فایده تولید کنندگان داخلی با

وارد شدن عرضه کنندگان خارجی.

- امکان ورشکسته شدن آن تعداد از صنایع داخلی که قدرت رقابت را در بازار فروش با عرضه کنندگان خارجی ندارند.
- کاهش تمایل به سرمایه گذاری در اقتصاد ملی در اثر افزایش رقابت و کاهش منافع حاصله از تولید و عرضه آن به مارکیت.
- بوجود آمدن بیکاری های کتلوی در بخش سکتور صنعت داخلی در اثر کاهش میزان تولید صنایع داخلی و انتقال سهم مارکیت به تولید کنندگان خارجی.
- و ده ها چالشی که در نهایت باعث کاهش فایده صنایع داخلی شده و منجر به ورشکستگی آنها میشود که اقتصاد کشور را به تهدید مواجه خواهد نمود.

پس باید دولت با در نظر گرفتن چالش های برخاسته از جهانی شدن مارکیت ها که تولید کنندگان داخلی را متاثر میسازد، اقدام به ایجاد برنامه های حمایتی از سکتور صنعتی داخلی نموده تا در اثر ناتوانی یا ورشکستگی آنها اقتصاد کشور به تهدید مواجه نشده و باعث بحران بیکاری و دیگر معضلاتی که به نحوی به حیات صنایع داخلی بستگی دارند، نشود. □

منابع و مآخذ

1. گزارش سالانه اتاق های تجارت و صنایع (۱۳۹۲)
2. Cateora, Philip R. "International Marketing"/ Philip R. Cateora._9th ed.
3. Berkowitz, Eric N. "Marketing" / Eric N. Berkowitz._6th ed.
4. Belch, George E. (George Edward) "Advertising and Promotion: an integrated marketing communication perspective"/George E. Belch & Michael A. Belch._5th ed.
5. KOTLER, PHILIP. "Marketing management: analysis, planning, implementation, and control"/Philip Kotler.8th ed.

اطلاعیه د افغانستان بانک!

مطابق ماده سی و سوم قانون د افغانستان بانک پول رایج و واحد پولی افغانستان افغانی است، بڼا از عموم افغانها، دواير و مؤسسات دولتی و خصوصی آرزومندیم تا در قرار داد ها و سایر معاملات و داد و ستد های اقتصادی، پول افغانی را ترجیح دهند، چون افغانی از با ثبات ترین پول های منطقه بوده که در ثبات برنامه ریزی های اقتصادی تان مثمر واقع می شود.

بانک

ماهنامه د افغانستان بانک

سال هشتم، شماره ۸۷، سنبله ۱۳۹۳

